

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelmasta.

Suunnitelmassa ja sen linjauksissa on tunnistettu olennaiset asiat. Tavoitteena on kannustaa tutkimusta tekeviä organisaatioita lisäämään korkeatasoista ja kunnianhimoista T&K-toimintaa. On tärkeää, että myös soveltavan tutkimuksen merkitys on tunnistettu. Sen sijaan kehittämistoimintaa ja sen merkitystä ei samalla tavalla huomioida suunnitelmassa ja kehittämistoiminnan painopisteet ja resursointi jäävät epäselviksi.

Yleisinä huomiona tunnistetaan kaikki hyvinvointialueet (ml. HUS ja Helsingin kaupunki) merkittäviksi T&K-toimijoiksi, ja tarvittaessa käytetään ilmausta hyvinvointialueet ja erityisesti yliopistolista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet (ja HUS-yhtymä).

Tutkimusorganisaation käsite olisi hyvä avata ja, jos mahdollista, kertoa mitä organisaatioita termin alle tässä yhteydessä sisältyy. Esim. OKM:n verkkosivujen tämän hetkisissä listauksissa hyvinvointialueet eivät näy tässä kategoriassa, vaikka ovat merkittäviä T&K-toimijoita ja T&K-toiminta kuuluu niiden lakisääteisiin tehtäviin. On tärkeää tunnistaa hyvinvointialueet T&K-toimijoiksi.

<https://okm.fi/tiedelaitokset-ja-tutkimusorganisaatiot>

<https://okm.fi/korkeakoulut-ja-tiedelaitokset>

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

-

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

STM näkee, että yhteistyön korostaminen kaikessa T&K-toiminnassa on tärkeää. Kiinnitämme huomiota siihen, että tutkimusorganisaatioiden ja yritysten T&K-rahoitukset ovat varsin erillisiä. On tärkeää varmistaa, että käytössä olevat rahoitusinstrumentit tai –mallit tukevat riittävästi tärkeiden yhteistyörakenteiden muodostumista, ja tuloksellista yhteistyötä. Rahoitusinstrumenttien ja –mallien tulisi tunnistaa ja tukea vahvemmin erilaisten tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteisten T&K toimenpiteiden kokonaisuutta.

Osana yhteistyön vahvistamista on keskeistä toteuttaa kiireellisesti hallitusohjelman mukaisesti hyvinvointialueiden osallistumisen mahdollistaminen Business Finland -TKI-rahoitukseen yritysten ja korkeakoulujen kumppaneina. Hyvinvointialueet ovat tärkeä yhteistyökumppani esimerkiksi terveysteknologia alan yrityksille, joilla on Business Finlandin arvioimana merkittävää vientipotentiaalia.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

-

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

T&K-osaamisen lisäämisessä tutkijaurien vahvistaminen on tärkeää. Erityisesti tohtorin tutkinnon jälkeinen post-doc-vaihe ja nuorten tutkijoiden tutkimusuran jatkuminen tohtorintutkinnon jälkeen on kriittinen vaihe tutkijaurien jatkuvuudelle ja sen tukeminen on tärkeää. Mikäli tutkimuslaitosten post doc –ohjelma on arvioinnin mukaan on vaikuttavuudeltaan merkittävää, jatketaan tai

laajennetaan toimintaa esimerkiksi kliiniselle tutkijauralle. Näin varmistetaan tohtoripilottikoulutuksessa olevien uusien tohtoreiden sijoittuminen yritysten lisäksi myös muille sektoreille.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Suurteholaskennan kapasiteetin päivittämisessä on tärkeää huomioida kyky hyödyntää laskentakapasiteettia myös erityissuojattavien tietoryhmien osalta. Laskentajärjestelmän tulisi täyttää sellaiset vaatimukset, joilla terveystietoja ja ihmisten genomitietoa voidaan käsitellä tarvittavassa laajuudessa. Suomen johtoasema tekoälytutkimuksessa perustuu suunnitelman mukaan siihen käytössä olevaan suurteholaskentaan. Olisi hyvä nähdä myös sosiaali- ja terveydenhuollon käyttötapaukset osana tätä tutkimusta ja hyödyntää kansainvälisesti ainutlaatuisen terveystietojen potentiaalia kansainvälisen yhteistyön vahvistamisessa.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Kansallisen TK-toiminnan kuvauksen yhteydessä sivulla 32 kerrotaan, että ” Suomessa on kansainvälistä huippututkimusta muutamilla tieteen aloilla (esimerkiksi langattomat tietoverkot).” Ehdotamme, että langattomien tietoverkkojen lisäksi mainitaan kliiniset lääketieteet, kuten Suomen Akatemian Tieteen Tila 2023 tilastoissa kerrotaan.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

-

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Toimenpiteiden, niiden tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden seuranta on tärkeää. Kannatamme sitä, että suunnitelman seurannassa hyödynnetään mahdollisuuksien ja muutenkin kerättävää ja helposti saatavaa tietoa ja uusia tai erillisiä indikaattoreita kehitetään ja organisaatioiden raportointivelvollisuuksia kasvatetaan harkiten.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

-

Niemi Veli-Mikko
Sosiaali- ja terveysministeriö

Takaluoma Kati
Sosiaali- ja terveysministeriö